8503

68

Robert Bracco

El perfecte amor

Comedia en tres actes

Joella

Imprempta de Baxarias - Alt de Sant Pere, 17, interior

Barcelona 1912

3

EL PERFECTE AMOR

Robert Bracco

El Perfecte Amor

Comedia en tres actes

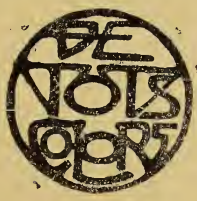

TRADUCCIÓ DE
J. M. JORDÁ

Ningú podrà representar, ni reimprimir aquesta obra sense permís del traductor.

Els comissionats y representants de la «Sociedad de Autores Españoles» son els encarregats de cobrar els drets de propietat.

Està fet el dipòsit que marca la lley.

BARTOMEU BAXARIAS
Impressor : : Alt de Sant
Pere, 17 - BARCELONA
1912

PERSONATJES

Elena
Ferràn
Un camarè
Una hostalera
Un chauffer
Varias profesoras nort americanas

669234

Aquesta obra sigué representada al teatre Principal de Barcelona, la nit del 22 de Maíg de 1912 amb el següent repartiment:

Elena.	Sra. Xirgu
Ferràn.	Sr. Gimenez
Un camaré..	Sr. Gibert
Una hostalera.	Sra. Guerra
Un chauffeur.	Sr. Capdevila (F.)

Varias profesoras nort-americanas.

ACTE PRIMER

El salonet d'un hotel elegant. Mobles luxosos, sofà, divans, cadires, etc. Al mitj una gran taula amb periòdichs, revistes, ilustracións, guias y horaris de ferrocarrils, etc. Al costat esquert una mica inclinat un piano. Davant del piano un tamburet sense respaldo. Al mateix costat una tauleta amb un joch de cartes franceses y altres objectes de joch. Al costat dret a primer terme, un escriptori formant dos pupitres per dugues persones, de manera que puguin escriure a un davant de l'altre sense ferse nosa. A la paret de la dreta, dugues portes obertes. En el fons una porta amb vidrieras que dóna a una terrassa.

ESCENA UNICA

ELENA, FERRÁN, *el* CAMARÉ, LAS PROFESSORAS

Elena. (*Està sentada al piano tocant un fragment del Crepuscol dels Deus de Wagner.*

Ferrán. (*Treu el cap per la primera porta de la dreta, y al veure a Elena avansa uns passos. S'atura un moment contemplantla y mormora*). Es extraordinari! Wagner de memoria! (*Pausa, escoltant*). Partidaria de Wagner!

Elena. (*Al adonarsen de que no està sola s'aixeca repentinament*).

Ferrán. (*Dirigintse cap al piano per trovarla de cara*).

Elena. (*Desviantse bruscament, s'en và cap a la taula, agafa un diari ilustrat y amb molta naturalitat comensa a mirarlo).*

Ferràn. (*Contempla lo que fà Elena, es mossega els llavis amb un gesto de desagrado. Desseguida fent l'indiferent se senta també a l'altre extrém de la taula y comensa a regirà periòdichs. Agafa una revista y llegeix el títol dihent per que'l senti Elena*). «*El Renaixement Llatí.*» Revista literaria, d'arts y ciencies. No fà per mi! (*La torna a deixar y n' agafa un altre tornant a llegir el títol*). «*La dòna Italiana.*» Surt cada dos mesos... Si que surt poch sovint *La dòna Italiana!* No ho hauría dit may!

(*Mira dissimuladament a Elena per veure si somriu de lo que ha dit*).

Elena. (*No aixeca els ulls del periòdich que llegeix y no fà semblant d'haverlo sentit*).

Ferrán. (*Deixa novament la revista y fixantse en que el periòdich es el «Punch» Inglès, comensa a cercá entre tots els papers de demunt la taula*). Es estrany! Un hotel de primer ordre y no tenir el *Punch*, la revista de caricatures més graciose de Londres... (*Fent veure que s'en adona de que Elena el llegeix*). Ah! El té la senyora!

Elena. *Com si no l'hagués sentít, s'aixeca y deixa el periòdich a la taula*).

Ferràn. ...Oh, per mi no's molesti!

Elena. (*Sense ferne cap cas toca el timbre y s'assenta en un silló*).

Ferrán. De totes maneres si no'l necessita més... (*Agafant el «Punch» y llegintlo*).
(*Apareix un camaré per la segona porta de la dreta. Té'l tipo alemany, rós, vermell de cara*).

Elena. (*Al camaré*) Portim un cafè...

Camaré. Ya.

Ferrán. Portin un per mi també.

Camaré. Ya.

Elena. Un cafè especial eh?

Camaré. Ya.

Ferrán. Especial també per mi.

Camaré. Ya. (*Surt*).

Elena. (*Impulsivament ha dirigit una mirada desdenyosa a Ferrán*).

Eerrán. (*Al veure que l'ha mirat aprofita l' ocasió per dirigirli la paraula*). Dispensi, senyora... que haigi semblat que volía imitarla... Però després de dinar sempre acostumo a pendre cafè... Per cert que l'altre día và servirme un cafè que'm pensava que m'hauría envenenat... Per això hi aprofitat l'idea de vostè de demanarlo especial.

Elena. (*Fingint que no l'escolta, s'aixeca y s'en và a la tauleta agafant el joch de cartes y comensant a fer un solitari*).

Ferrán. De totes maneres si lo que hi demanat l'ha molestat, estich disposat a envenenarme amb el cafè ordinari com l'altre vegada.

Camaré. (*Apareix novament portant dos serveis de cafè. Els deixa un a la tauleta de Elena, y l'altra a la que està aprop de Ferrán*). (*Vá per sortí*).

Elena. Camaré!

Camarè. (*Aturantse*). Madame!

Elena. (*Abocantse el cafè*). Digui al Director que desitjo cambiar d'habitació... Al primer pis s'hi està malissimament... Està plè de gent importuna y de gent indiscreta.

Camarer. (*Serio y molt correctament*). Oh, no, madame, al primer pis no hi hà més que'l senyor! (*Senyalant a Ferrán*).

Ferrán. Moltes gracies per l'aclaració!...

Camarer. (*Que no l'ha comprès*). Pardon, monsieur, no he entès la comanda!...

Ferràn. No li comandava rès... Li donava les gracies... Ha fet molt bé de dir a la senyora qui era la gent importuna y la indiscreta... Era necesaria aquesta aclaració...

Camarer. No, monsieur... No era necesaria, perque la senyora ja ho sabía...

Ferrán. (*Rihent*). Molt bé!... Perfectament!...

Elena. (*Amb impaciencia, al Camarer*). Encarregui desseguida una habitació per mí al segón pis...

Camarer. Al segón pis es impossible... Està tot ocupat per unes mestres nortamericanes que han arrivat fà poch!...

Ferrán. Mestres nortamericanes? Y mestres de què?

(*El Camarer se dirigeix cap a la porta*).

Elena. (*Impacient*). Ahónt và?

Camarer. El senyor m'ha preguntat de què eran mestres las senyores del segón pis y vaig a preguntarho...

Ferrán. No hi vagi, no... Val més qu' esperi les ordres de la senyora...

Camarer. *Ya...*

Elena. Si al segón pis no hi hà cap habitació, que me'n donguin una del tercer... o sinó del quart o del quint... Ha comprès?

Camarer. (*Sense moures*). *Ya ..*

Elena. Ja se'n pot anar, donchs.

Camarer. *Ya...* (*Surt*).

Elena. (*Segueix fent el solitari y bebent de quant en quant un glop de cafè*).

Ferrán. (*Ha acabat de pendre'l cafè y encén un cigarro. Peró al moment, trayentse el cigarro de la boca, pregunta*): La molesta el fum del tabaco?

Elena. (*Fingeix no haverho sentit*).

Ferrán. No? Donchs, moltes gracies. (*Segueix fumant y s'aixeca caminant amunt y avall y parlant sol*). Mestres nortamericanes? Ja'm figuro còm deuhen ser!... Una vintena de xicotetes, alumnes en vacacions d'una escola normal .. Deuhen ser totes primes... molt altes... vestides per l'istil, que's deuhen mirar ingénuament als homes com una cosa estranya. (*Aturantse devant d'Elena*). Potser la destorbo enrahonant tot sol?

Elena. (*No'n fá cas fent veure qu'està molt ocupada amb les cartes*).

Ferrán. No? Moltes gracies... (*pausa*). Es un vici que tinch... No sé pensar sense enrahonar... Tinc l'instint dels monòlechs... Com la senyora per lo que veig té l'instint dels solitaris... Oh! y que no n'haig de fer poques de coses per no enrahonar... Haig de distreurem cantant, tocant el piano... fent el burinot... tot menos está callat... (*a Elena*). A vosté li sembla estrany! Li sembla porser ridícol?

Elena. (*Cap gesto de resposta*).

Ferràn. No? Me'n alegro... Moltes gracies! (*Torna a passeijar per la habitació cantant a mitja veu la cansó de la Primavera de la Walkiria. De prompte s'interrumpeix exclamant*) Quina delicia la cansó de la Primavera... (*Mirant a Elena*) d'Els Mestres Cantors.

Elena. (*Corretgintlo impulsivament sense darsen compte*). De la Walkiria.

Ferran. (*Content de tenir motiu de conversar*). Dispensi senyora... La cansò de la Primavera es de "Els mestres Cantors".

Elena. (*Fá un moviment d'espatlles com volent dir que tant se'n hi endona, remena les cartes y comensa un altre solitari*).

Ferran Si, si... es dels "Mestres Cantors" N'estich segur y m'estranya que s'equivoqui vostè senyora que coneix les obres de Wagner de memoria... Jo en cambi veu, no soch més que un aficionat, però precisament m'en recordo perfectament d'ahont es la Primavera, perqué'm recorda els moments més felissos de la meva estada als Estats Units... Sempre que a Nova York o a Boston tocava aquest fragment a qualsevol hotel o a qualsevol sala, tenía un èxi- y les hermoses nort americanes s'acostaven

a sentirme inmòvils, sugestionades, suspirant emocionades y amb els ulls brillants... Semblaven papellones que veníen cap a mi, com si jo fos una lámpara incandescent de les més brillants que ha inventat l'Edisson. Li asseguro que era una delicia!

Elena. (*Que no ha fingit ja més, l'ha escoltat y nerviosament barreija les cartes desfent el solitari comensat*).

Ferran. ¿Està convensuda de que es vostè que s'equivocava?

Elena. (*Despreciativament*). Com vostè vulgui...

Ferran. Veig que encara no ho creu! Li faig una juguesca!

Elena. (*Aixecantse amb severitat*). No acostumo a fer juguescas amb persones que no m'han sigut presentades... (*Es dirigeix cap al escriptori y agafa paper de escriure*).

Ferran. ¿Y per qui vol que'm fassi presentar?

Elena. Per algú que'l coneixi bé.

Ferran. L'únich que'm coneix bè, soch jo mateix... Y si no se sab sostreure al convencionalisme de la presentació estich disposat a presentarme desseguida.

Elena. (*El mira atentament, volent demostrar altivesa*).

Ferrán. Tinch el gust de presentarli el meu més inseparable amich... el senyor don Ferràn Ginetti, napolità per naixement y cosmopolita per elecció, persona digna de tota consideració y estima per les seves aptituts aventureres y per les condicions especials que reuneix. Potser li semblarà que un home aventurer no lliga amb la consideració social de que deya qu'es mereixedor, peró observi que he dit que tenía les apti-

tuts, el temperament aventurer. Se poden tenir aptituts de lladre y ser una persona honradíssima. Precisament estich convensut que son molt més dignes d'estima y de admiració les persones que sabrían robar si volguessin y no roban... Perque'ls que no roban perque no'n sabrían, no tenen cap mèrit, veritat? Veu, aquí'm té a mí com exemple pràctich de lo que dich. Sense cap fortuna, desprovist de medis desde criatura, amb totes les condicions per ser un aventurer, me'n he aprofitat sense traspassar may els límits de la més escrupulosa honradesa A les taules de joch, si hagués volgut, hauría pogut fer jochs de mans; amb el meu talent hauría pogut ferme amich de qualsevol milionari, aprofitantme dels seus diners y de la seva muller; m'hauría pogut proporcionar un títol fals de marquès per casarme y uns quans títols d'una societat de mines fantàstiques de la meva invenció, com tants altres potentats... Donchs bé, en lloch de tot això, he fet a Egipte de professor de literatura italiana, sense haver llegit may el Dante; he fet a Turquía de mestre d'esgrima, y no sé còm s'agafa una espasa, y he fet a Nueva York y a Filadelfia de pianista, tocant no més d'oído. Que he enganyat a tothom? No ho nego... peró els he enganyat tan honradament y trayentne tan pochs beneficis, que fins arrivo a pensar que no soch jo qui ha enganyat als demès, sinó els demès qui m'han enganyat a mí... Y li asseguro que seguiría igual si un parent meu no hagués tingut l'excel·lent idea de morirse fà poch, després d'haver sigut tota sa vida fidel a dos grans virtuts: l'avaricia y la infeconditat... Y ara, senyora, 'm

sembla qu'he complert totes les formalitats de una presentació.

Elena. Més que la seva presentació, ha fèt la seva biografía.

Ferrán. He volgut que'm coneixés ben bé...

Elena. Que'l coneixés ben bé! Total per fer una juguesca!

Ferràn. Sempre que's fà una juguesca es per guanyar alguna cosa.

Elena. La seva juguesca es inverosímil. Ha de perdre per forsa...

Farràn. No ho asseguri... Perque com a aventurer *honrat* li adverteixo... que la juguesca no la faig de bona fè...

Elena. Fàssila com vulgui, no podrà ferse un Wagner per vostè tot sol. ¡La Walkyria sense la *Primavera!*

Ferrán. Es un disbarat, veritat?

Elena. Naturalment.

Ferran. Crech lo mateix...

Elena. (*Sorpresa*). Y la juguesca?

Ferran. L'he guanyada, no ho dupti. Fà un moment vostè feya'l solitari, jo recitava monòlechs. Ara parlèm tots dos... Gracies a Wagner, a la Walkyria y als Mestres Cantors... Ja veu còm he guanyat lo que volía!

Elena. Valentse de males arts...

Ferran. (*Somrient triomfalment*).

Elena. De totes maneres, no deuría enorgullirsen tant... perque...

Ferran. Per què?...

Elena. ela que també podría ser que jo m'hagués Per quit de la seva astucia pera sapigueraprofitavostè.

Ferran. Confesso que això no se m'havía ocurregut... (*tornantli la pilota*), y no se m'havía ocorregut per modestia... perque no podía esperansar despertar la curiositat de vostè.

Elena. (*Anant d'una banda a l'altra apoyantse en un moble o aturantse de quan en quan).* No sigui tan modest... Es natural la meva curiositat... Desde que viatjo sempre'l trovo devant meu.

Ferran. Digui millor que sempre'm trova al seu darrera... perque no faig més que seguirla.

Elena. (*Amb fingida ingenuitat*). De debó? Jo que'm creya que era una coincidencia, una casualitat.

Ferran. Si sapigués lo que vaig haver de corre per agafar a Nàpols el mateix tren que vostè...

Elena. Això si que no ho crech... A la estació de Nàpols vostè no hi era.

Ferran. Li asseguro que sí... Peró portava barba...

Elena. Una barba postissa?

Ferran. No senyora, una barba ben meva.

Elena. Y què n'ha fet?

Ferran. La vaig deixar a Roma. Mentres vostè era al restaurant vaig férmela afeità.

Elena. Y per què và ferho?

Ferran. Em và semblar útil y convenient semblar una mica menys lletj y una mica més jove.

Elena. Semblarho a quí?

Ferran. Li asseguro que no pas al revisor del tren... A vostè.

Elena. Y es figurava sense barba conquistarme?...

Ferran. (*Modestament*). No més aspirava a ferli tolerable la meva presencia. Vol dir que la destorbo molt?

Elena. Ja ho hauría d'haver conegut. No es gens agradable per una senyora que viatja sola, que la segueixin tan obstinadament.

Ferran. Per moltes senyores es un agradable entreteniment...

Elena. No pas per una senyora respectable com jo... Que no ho sab encare que jo soc una senyora respectable?

Ferran. Si no ho fós ja l'hi hauría faltat al respecte... Psecisament per això soc tan pesat... perque sé que vostè es una respectabilíssima senyora. Y li puch demostrar desseguida que ho sé, ensenyantli les notes y els apuntes que hi fet referents a vostè desde que la vaig veurer a Napols per primera vegada.

(*Es treu una llibreta de memories de la butxaca*).

Elena. Ah! Es a dir que prenía notes y tot?

Ferran. Feya monòlechs y els escribía. Miri... llegeixi aquesta pàgina.

(*Li dóna el llibret*).

Elena. (*Sentantse en el bras d'un silló agafa el llibret y mira una de les pàginas*). Uf, quina mala lletra té vostè!

Ferran. (*Sentantse en una cadira al costat d' ella*). Li, confesso que la meva lletra no es tan clara com la d'una màquina d'escriure.

Elena. Però si no's pot llegir...

Ferran. No li ofereixo de llegirho jo mateix perquè no suposi que hi afegeixo rès... Jo

li diré com escrich perquè ho entengui dèsseguida. Las *ges* las faig com las *efes*, las *pes* com las *y gregas*, las *bes* semblan *haches* y faig iguals las *erres*, las *enes*, las *us*, la *ese* y la *ve*.

Elena. (*Rient*). Això es un trenca caps.

Ferran. No, no es difícil... es qüestió d'acostumarsi... Ja veurà, proviho...

Elena. (*Comensant a descifrá lo escrit*). Sí, aquí al principi entench el meu nom: Elena Lamberti Artori!... Què més?... (*Segueix llegint amb gran dificultat*) Viuda... «que ha tingut un...» (*A Ferrán*). Un què?

Ferran. «Un marít.»

Elena. Que hi hà viudas que no n'han tingut may?

Ferran. Ja ho crech. N'hi conegut més de vint... Y li confesso que al primer moment vaig tenir una sospita...

Elena. (*Ofesa*). Moltres gracies...

Ferran. Ja veurà que và ser un moment nò més... segueixi...

Elena. (*Tornant a llegir*). Què diu aquí?... «Y el marit...»

Ferran. (*Esplicantli*). Y el marit, d'aquesta viuda...

Elena. (*Llegint*). «Y el marít no và morí...» eh?

Ferran. Es que no ha acabat la frase: fíxishi; «y el marít no và morí de mort natural.»

Elena. Ah! Sí, es veritat... (*Sospira. Segueix llegint*). «Es và matar d'un tiro de revòlver després de algúns mesos de *manicomi*...» (*A Ferrán*). De *manicomi*?

Ferran. De matrimoni. M'enrecordo perfectament d'haver escrit matrimoni...

Elena. *(Llegint a poch a poch)*. «Un tiro de revòlver després d'algúns mesos de matrimoni perque era un *aerostátich...*»

Ferran. Dispensi... diu *neurastènich.*

Elena. Això si que no es veritat...

Ferran. Ho crech perquè no devía ser un neurastènich sinó un boig de preferir la mort a una senyora com vostè...

Elena. Fassi el favor de tractar amb més respecte al que và ésser el meu marit.

Ferran. Dispensim. Estich segur de que'l va estimar molt y de que encara l'estima.

Elena. Per què n'està segur?

Ferran. Perque es mort. Als marits morts se'ls estima molt... Peró segueixi llegint, fassi el favor. Li asseguro que no s'ofendrà per les meves suposicions. El meu llibret de notes dona fè de la seva fidelitat conjugal.

Elena. (*Llegint amb facilitat*). «En quan a les causes del suicidi, se pot assegurar que no và ser degut a desavinensa amb la seva esposa ..»

Ferran. Veu?

Elena. (*Continuant*). «La que...

Ferran. (*Explicant*). La esposa...

Elena. (*Llegint ben depressa*). «La que, havent donat proves desde nena y essent orfe y sola, de gran serietat y virtut, và casarse amb la reputació molt merescuda de que faría la felicitat del seu marit».

Ferran. Què li sembla?

Elena. Molt bé, y li agraheixo. (*Girant la pàgina*). Què més diu?

Ferrán. Rès mès, rès més...
(Va a péndreli'l llibret, aixecantse tots dos).

Elena. (*Mirant la pàgina qu'ha girat*). No, no Hi hà alguna cosa més. Aquí hi hà un número escrit...

Ferrán. No'l miri. Es un número escrit a ull...

Elena. Ah! Son els anys que m'ha atribuhit? Vinticinq. (*Tornantli el llibret*). Li repeteixo les gracies. Ha sigut generós.

Ferrán. Vol dir que n'hi afegit de més?

Elena. Al contrari, perque n'hi ha posat de menys.

Ferrán. Quànts ne té, donchs?

Elena. Em sembla que'n tinch vintivuyt.

Ferràn. Li sembla? Això vol dir que'n té trenta.

Elena. No, ara exagera.

Ferrán. Si no'ls té, ho sento per vostè.

Elena. Per mí? Per què?

Eerrán. Perque una viuda que encara no té trenta anys es massa jove... No pot tenir la experiencia necessaria per ferse càrrech del seu estat.

Elena. Per ferse càrrech de la seva desgracia, deu voler dir.

Ferran. No ho cregui. L'estat de viuda no es un estat desgraciat. Es l'estat ideal. Se diu generalment que la carrera de la dòna es el matrimoni. Ho admeto. El matrimoni es un deber que a tota dòna imposa la societat; es una especie de condemna que se li fà complir... La viuda, donchs, es una dòna que ja ha complert amb la societat y ja es lliure y independent per sempre. 'M refereixo, naturalment, a les costums de la nostra terra. Fora d'aquí es molt diferent.

Elena. Molt diferent, per què?

Ferran. Perque no hi hà cap necessitat d'esperar que'l marit 's mori. La dòna que vol ser independent o'l deixa o no's casa, o's torna viuda sense haver sigut casada y sense haver tingut de plorar al marit.

Elena. Vol ferme altra vegada l'apología de les nortamericanes? Es veu que està enamorat d'aquelles costums vostè.

Ferran. No senyora, peró li confesso que me agraden les nortamericanes per les ventatjes que tenen pels homes com jo...

Elena. *(Amb disgust).* Veig que les ideas de vostè son d'un prosaich materialisme.

Ferran. Segons còm entengui el materialisme... No soch un home que viu als núvols... No sabría acostumarm'hi, per poètich que semblés...

Elena. Donchs, a mí m'agrada víurehi y m'hi trovo divinament.

Ferran. Ho sento, sobre tot perque no trovaré medi d'acostarme fins a vostè.

Elena. Amb aeroplà...

Ferran. Si sapigués que no haig de caure!

Elena. Sería lo més probable.

Ferran. Còm ho faré, donchs, per véurela?

Elena. S'haurà d'acontentar amb mirarme amb uns gemelos de campanya.

Ferran. Té rahó. Son el símbol de l'esperansa. Ens mostran molt aprop les coses més llunyanes. La contemplaré y esperaré.

Elena. Y esperarà què?

Ferran. No ho sé... Que vostè... un día o altre caygui...

Elena. *(Ofesa y amb gran dignitat).* Què?

Ferran. Que caygui dels núvols.

Elena. Serà difícil... La meva divisa es «sempre enlayre».

Ferran. 'M desconsola.

Elena. Lo millor que podría fer es tornàrsen a América. May trovarà millor ocasió que ara. Precisament a n'aquest hotel hi hà una vintena de senyoretes mestres nortamericanes, una vintena de xicotetes alumnes en vacacions d'una escola normal. Totes deuhen ser primes, altes, esbeltes, rosses, mirant ingénuament al homes com una cosa estranya... Podràn fer junts el viatje y's divertirà... Li aconsello que s'en vagi... No perdi més el temps amb mí... Precisament ara 'm recordo que encara haig d'escriure una carta... (*Amb gravetat*). Pàssiho bé... (*Saluda fredament y's dirigeix cap a l'escriptori, posantse a escriure una carta.*)

Ferran. (*Acostantse*). Li corra molta pressa escriure aquesta carta?

Elena. Còm ja no tením rès més que dirnos!...

Ferran. Això vol dir que'm despedeix?

Elena. Ho ha comprès perfectament.

(*Llensa la ploma amb que escrivía*).

Ferran. (*Acostantse y oferintli una ploma estilogràfica*) Vol provar aquesta? Es una ploma estilogràfica de les millors. També es americana.

Elena. (*Agafantne un' altra del escriptori*). Gracies... Pàssiho bé... Pàssiho bé...

Ferran. Oh! Encara 'm quedaré a n'aquesta ciutat uns quans díes. (*Amb fals entussiasme*). Desitjo admirar els tresors artístichs d'aquestes encontrades de la *Umbría verde*, com deya el gran poeta... M'interessan extraordinariament les taules del Perugino y

l'escola del Pinturicchio... Ademés, vull veure les tres iglesies d'Assis...

Elena. (*Al sentir el nom dels dos pintors antichs ha alsat el cap*). El Pinturicchio, el Perugino... Assis... Li confesso que també m'entussiasmen aquestes maravelles del art antich...

Ferran. Veu com tenía rahó en no fer cas del seu despido? Ens atrauhen les mateixes joyes arqueològiques, sentím igual admiració per la pintura antiga... Podèm fer junts aquestes excursions artístiques .. Ademés, ara ja'ns coneixèm ben bé. Vostè ha comprès qui era jo y jo he comprès qui era vosté... Som dos jugadors d'igual habilitat... Jo no puch guanyarhi rès amb vostè, peró vostè tampoch pot perdre rès amb mí.

Elena. (*Parlantli amb cortesía*). Escolti una cosa.

Ferran. Digui.

Elena. Sab que'm sembla? Que encara que vostè vulgui ferse passar per un aventurer, en el fons es una bona persona.

Ferran. Una persona excelent... Li asseguro...

Elena. Y jo ho crech y li vull demostrar la meva consideració.

Ferran. 'M confón la seva amabilitat.

Elena. Li ensenyaré el medi més segur per estalviarse una desilusió l'home que hagi corregut derrera d'una viudeta, considerant que l'estat de viuda es l'estat ideal perque es independent y lliure.

Ferran. Li agrahiré sempre, perque estalviarse una desilusió casi vol dir veure una ilusió realisada.

Elena. (*Amb dolcesa*). El medi més segur per

no sofrir una desilusió es imaginar que a la viudeta no més l'ha vist en somni.

Ferran. (*Serio*). Que traduhit al llenguatje vulgar significa que no la importuni més, veritat?

Elena. (*Amablement*). Li dich pel seu propi interès.

Ferran. Perfectament... Estigui tranquila... Li prometo que no sentirà més la meva veu.

Elena. (*Somrient*). Amb l'afició que té a fer monòlechs, me sembla difícil.

Ferran. Li juro...

Elena. Si m'ho jura ho crech.

Ferran. Ho pot ben creure.

Elena. (*Se torna a posar a escriure. Pausa llarga*).

Ferran. (*Se'n adona de la ploma estilográfica que té a la má y l'allarga a Elena*). No la vol aquesta plo...?

(*S'interrompeix tapantse la boca amb la má. Se guarda la ploma a la butxaca y's passeija amunt y avall nerviosament*).

Elena. (*Segueix escribint atentament sense ferne cap cas*).

Ferran. (*S'atura de cop y, prenent una resolució enèrgica, vá y s'assèu a l'altre costat del escriptori, devant d'Elena. Se treu la ploma de la butxaca y's posa a escriure De quan en quan aixecan els ulls ell y Elena, y al trovarse mirantse tots dos, se tornen a posar a escriure. Aixís que Ferrán acaba d'escriure la carta la tanca, posa la direcció al sobre y toca'l timbre. Apareix el camarer*).

Ferran. (*Amb gran serietat, sense dir un mot, li dona la carta senyalant-li la direcció del sobre*).

Camarer. (*Després de mirar el sobre). Ya.* (*Serio, impassible, va a la taula, agafa una petita safata de plata, hi posa la carta y's dirigeix a Elena*). Una carta per la senyora...

Elena. (*Amb còmica sorpresa*). Per mí? (*Agafa la carta y la obra. El Camarer surt).*

Ferran. *(S'aixeca, esperant la impresió que la carta li fa a Elena*).

Elena. (*Fixantse en la carta*). Quína lletra més infernal! (*Llegeix atentament y després s'aixeca, dirigintse a Ferrán*). Es a dir, que ha decidit entornàrsen avuy mateix a Nàpols?

Ferrán. (*Fá un gest per expressà la trista necessitat en que's troba d'anarsen*).

Elena. Y s'en và desseguida?

Ferran. (*Afirma amb el mateix gest*).

Elena. Per culpa meva?

Ferran. (*Diu que si amb mímica*).

Elena. Y renuncía dòncs a veurer els tresors artístichs de la *Umbria verde* que diu el poeta?

Ferran. (*Igual gest afirmatiu*).

Elena. Home, parli d'una vegada... No es aquesta la manera de contestà a una senyora.

Ferran. Li he jurat que may més sentiría la meva veu.

Elena. Ja li perdono el jurament, però parli are.

Ferran. Es que precisament are ja no tich rès que dirli.

Elena. M'ha d'esplicar més llògicament que a n'aquesta carta perque renuncía al seu viatje.

Ferran. Ah! però vostè ha cregut de bona fè que jo tenía un gran interès en veurer tots aquells tresors artístichs que li deya?

Elena. Naturalment que ho hi cregut...

Ferran. *(Excitantse y amb tò tràgich còmich)*. Donchs tinch l'honor de ferli saber que s' ha equivocat de mitj a mitj... Sàpiga y entengui que'm tenen sense cuidado las tres iglesias d'Assis, que las taulas del Perugino no'm fan fret ni calor, y que de la escola del Pinturicchio... de la escola del Pinturicchio tant se m'en dóna.

Elena. *(Fingint indignació)*. Oh! essent aixís fà molt ben fet d'anarsen! Bon viatje!

Ferran. Moltas gracias.

Elena. *(Torna a sentarse al escriptori, murmurant)*. No s'en anirà!...

Ferran. *(Mirantla murmura)*. No vol que m'en vaigi! *(Es dirigeix a la taula y agafant una guía de ferrocarrils comensa a fulleijarla)*. Pe... pe... pe... pe... Aquí! Perugia! Tren directe a les cinch y vint... *(Mira el rellotje)* D'aquí dos hores y dèu minuts...

(Deixa la guía, encén un cigarrillo y es passeija mitj cantant la cansó de «La Primavera». Se senta al piano, deixa el cigarro en una de las arendelas y comensa a tocar el mateix fragment de «La Walkyria»).

Elena. *(El mira dissimuladament y decideix deixarlo tot sol. S'aixeca de puntetes y s'en và cap a la porta primera de la dreta, s'atura y somrient y fentli un gest de burla, s'en và aguantantse el riure).*

Ferran. *(Segueix tocant exagerant la expressió de la melodia. Mentrestant atretas per la música y sense que las veigi Ferràn, apa-*

reixen sis o set mestres nort-americanas caminant de puntetes. Van una darrera l'altre y entren unas per la porta del fons y altres per la segona de la dreta. Totes vesteixen per l'istil, y han de ser tipos ridícols, amb ulleres, barretets de palla d'home y portant unas una cartera de viatje, y altres unas maquinetes fotogràfiques penjades a l'espatlla. Una d'elles, grassa y menuda porta un sombrero tou d'home. Totes s'aturan escoltant extasiades la música, y sense fer cap moviment. De prompte la més ridícola s'acosta ben aprop de Ferrán y fà un gran sospir).

Ferran. (*Amb galantería y creyent que es Elena*). Oh gracias per aqüest sospir. Vostè té l'ànima d'artista. (*Es gira parant de tocar y al veurer a las americanas fà un gest d' horror y exclama*). Verge Santíssima!

(*Y surt corrents*).

Las mestres. (*Ofesas y totas a l'hora*). Oooh!!!

TELO

ACTE II

Una habitació d'un hostal de poble una mica rústich. A un costat cap el fons un llit de ferro per una sola persona. A la dreta a primer terme oblicuament una tauleta pentinador coberta amb un drap blanch. A un costat y altre els demés mobles, entre ells una otomana y dos o tres cadiras. En el fons al mitj, una porta d'un sol batant y que s'obra cap el públich; al costat esquer una finestra. Al costat dret un altra porta; penjant del sostre una bombeta elèctrica.

Es de nit. La electricitat està apagada, y la habitació completament a las foscas.

ESCENA I

FERRAN, LA HOSTALERA *y* EL CHAUFFEUR

La veu de Ferran. *(Desde'l carrer)*. Quina mena d'hostal es aquest? Que no hi hà ningú?... Hostaler! Hostaler!

La veu de l'Hostalera. Và desseguida, và, và. *(Pausa)*.

Hostalera. *(Obrint la porta del fons y molt servicial. Es una velleta endressada y menuda. Camina a saltironets y tots els seus gestos semblan infantivols. Porta una cofia blanca y se li veuhen els cabells y els rissos blanchs. Per dessota la faldilla se veu que porta pantuflas de color)*.

Ferran. *(Apareix seguintla jugant amb el bastó amb aire satisfet. Và vestit amb trajo d' automovil, un llarch guarda pols y gorra)*.

Hostalera. Aquest es un bon quarto... un quarto magnífich... *(Encén el llum)*.

Ferran. Tant com magnífich, no m'ho sembla... però vaja... per una nit...

Hostalera. Ah! No més el vol per una nit?

Ferran. No més. Ens hem hagut d'aturar per forsa a n'aquest poble la senyora que viatja amb mi y jo.. perquè l'automòvil que portèm ha tingut una avería.

Hostalera. Entès, entès senyoret.

Ferran. Per sort, eram aquí aprop, y'l chauffer ens ha guiat fins aquí.

Hostalera. Perfectament, senyoret. Ja l' he conegut al chauffer. No es pas la primera vegada que té una avería al passar per aquí.

Gayre bé sempre que com avuy porta un senyor y una senyora... No trovarà enlloch un hostal millor que aquest.

Ferran. Està bé... 'M quedo aquest quarto.

Hostalera. Si necessita un' altra habitació al costat, aquí n'hi ha una.

(*Senyalant la porta del costat*).

Ferran. No, gracies.

Hostalera. Si s'estima més un altre quarto al mateix corredor?

Ferran. No, tampoch.

Hostalera. Precisament tinch l'hostal buyt.

Ferran. Donchs, per mí com si estés plè...

Hostalera. Vol dir que la senyora no desitjarà un' altra habitació?

Ferran. Si la senyora la desitja, li dirà que no n'hi ha cap... Jo li pagaré, ademés de aquesta, totes les habitacions que *no* prenguèm.

Hostalera. Molt bé, molt bé, senyoret...

Ferran. Peró, ben pensat, val més que prenguém mides més radicals. (*Cridant*). Fritz! Fassi'l favor.

Chauffer. (*Saludant malhumorat*). Mana, senyor.

Ferran. Acostis. (*El chauffeur avansa uns passos. La hostalera avansa també colocantse entre ells dos per tafaneixar*). (*A l'Hostalera*). Fassi el favor de retirarse fins a la porta y esperà un xich...

Hostalera. (*A passos menudets s'en và a un recó y s'assenta*).

Ferran. Escolti Fritz. Vaigi a dir a la senyora que hem descobert aquest hostal; díguili qu'es *l'únich* que hi hà en tot aquest poble.

Chauffeur. Es la veritat.

Ferran. Encare que no ho sigui no hi fà rès. Acompanyila fins aquí y porti el seu *necessaire* y el meu... Ha comprès?

Chauffeur. Perfectament.

(*La velleta continua fregantse les mans y movent el cap amb gestos de satisfacció*).

Ferran. (*Al chauffeur*). Y veigi de complir una mica millor lo que se li encarrega... De segur que d'amagat deu haver begut unas quantas copas...

Chauffeur. Li asseguro que no...

Ferran. Donchs ho semblava. Vaija una manera de simulà una avería! No sé com no s'en ha adonat la senyora de que era una comedia...

Chauffeur. Hi frenat de cop, fent trontollar el cotxe y fins hi cridat «Malvinatje la bruixa bornia», qu'es el renech que se m'escapa sempre que tich una panna de debò... Que més volía que fés?

Ferran. No ho sé... alguna cosa més sensacional, que fes més impresió.

Chauffeur. Si m'ho hagués advertit!... Els hauría estrellat contra un arbre o contra una paret...

Ferran. Està bé... Serà per un altre vegada Are lo que vuy es que l'automòvil s'estigui allà parat com si li haguessin sortit arrels y silenciós com una tomba, eh?

Chauffeur. Li prometo que després d'haver menjat un bossí a una taberna que hi hà aquí a la vora, tornaré al cotxe y m'hi adormiré fins demà dematí.

Ferran. Que diu que và a la taberna?

Chauffeur. A menjar un bossí, senyoret...

Ferran. Y a beure y a emborraxarse de segur?

Chauffeur. Li prometo que no...

Ferran. Es que m'han dit que li agradava molt el vi.

Chauffeur. Son calumnias, senyoret...

Ferran. Aquesta nit ha de jurarme que no beurà ni un petricó de vi...

Chauffeur. Ni vi, ni aygua. Li juro...

Ferran. Està bé... Are vaigi a esplicar a la senyora lo que li he dit avans. Y no's deixi sorpendre per las sevas preguntas perque la sab molt llarga.

Chauffeur. Què vol que li contesti si'm pregunta ahont ha sigut l'avería del cotxe?

Ferran. Díguili qu'ha sigut al motor y que s'ha de reparar...

Chauffeur. Y si'm pregunta quant temps necessito per la reparació?

Ferran. Díguili que set o vuyt horas!

Chauffeur. Y si'm pregunta perque vostè s' ha quedat aquí?

Ferran. Díguili qu'estich fent neteijar aquesta habitació y que no'ns entenèm amb la hostalera.

Chauffeur. Y si pregunta per què no s'entenen?

Ferran. Li contesta que no es d'aquesta terra y que parla molt estrany.

Chauffeur. *(Fent un pas cap a la porta y tornant)*. Aleshoras em preguntarà de quina terra es!

Ferran. (*Perdent la paciencia*). Díguili que es... (*Mira a l'hostalera*). Díguili qu'es japonesa.

Chauffeur. Molt bé. (*Surt*).

Ferran. (*A l'hostalera*). Are escolti vostè. Pera evitar que la senyora li demani un' altre habitació, es precís que no la veigi a vostè.

Hostalera. No parli més.

Ferran. No; la que no ha de *parlar més* es vostè. Are, sense *parlar* s'en anirà y s'amagarà en el recó més lluny del hostal tornantse per tota aqueixa nit, sorda muda...

Hostalera. (*Acabant la frase*). Y cega.

Ferran. No senyora. Y «paralítica».

Hostalera. Y are?

Ferran. Vull dir que no's pugui moure. Per la seva paràlisis li donaré ademés del preu convingut una bona propina...

Hostalera. Essent aixís...

Ferran. Quedèm entesos, veritat? Encara que senti tocar tots els timbres de la casa a l'hora, no ho sentirà, no respondrà, ni's mourà... (*Treyent la cartera y donantli en dos vegades els diners*). Aquí té el preu de totas las habitacións que no farém servir... y aquí té això de més per la seva sordera, pel seu mutisme y pera la seva paràlisis. (*Empenyenla cap a la porta*). Are vaigissen y que no la tornèm a veure

Hostalera. Perdi cuidado, perdi cuidado... (*Saluda*). Molt bé, senyoret, molt bé.
(*Surt fent saltironets y caminant a passos menuts com una japonesa de comedia*).

ESCENA II

FERRAN, ELENA, CHAUFFEUR, *al final la* HOSTALERA

Ferran. (*Sentanise cansat y deixant la gorra demunt de qualsevol moble*). Estich cansat!... (*Mirant al voltant*). Lo qu'es aquest quarto... no es gayre decent... (*Ensumant*). Oh! y fà una olor de ranci... (*Fent una ganyota, mira a la paret y de prompte fá un salt*). Qu' es allò? Un burinot o una aranya com una rata pinyada!... Això si que no té rès de poètich per una dòna! Si ella s'en adona... Ah mala bestia! Ja t'arreglaré jo.

(*Agafa el bastó y comensa a donar cops a la paret. Es pot fer que l'aranya sigui molt més grossa de lo natural, y que la veigi el publich*).

Elena. (*Apareixent*). Y ara? què fà?

Ferràn. (*Desconcertat*). Rès... Es a dir... matava...

Elena. A quí?

Ferran. (*Somrient*). Matava 'l temps...

Elena. Donant cops de bastó a les parets?.....

Ferran. Es que volía treure un xich la pols.

Elena. 'M pensava que ho havía fet fer a l'hostalera? ..

Ferran. No ha pogut, la pobre!...

Elena. Ay, ay! Per què?

Ferran. De repent s'ha trovat malament y m'ha plantat...

Elena. Y es clar. Ha hagut de netejar l'habitació vostèl... Li agraheixo molt... tanta molestia...

Ferran. (*Deixant el bastó*). Oh, això ray! Lo que sento més es no poguerli oferir una habitació millor...

Elena. Oh, no hi fà rès!.. Per una nit!... (*Trayentse'l sombrero, crida*): Fritz!

Chauffeur. (*Compareix amb els dos «necessaires», un a cada má*). A les seves ordres!

Elena. El meu *necessaire*, fassi'l favor.

Ferran. (*Prenéntloshi tots dos*). Porti... (*A Fritz*). Ja se'n pot anar.

(*Surt Fritz*).

Elena. (*Arreglantse els cabells devant del mirall y vigilant pel mirall tot lo que fa Ferrán*). Empòrtissen el seu *necessaire* al seu quarto... A mí més aviat me faría nosa y a vostè li farà servey.

Ferran. (*Posant decidit els dos «necéssaires» demunt de la tauleta*). Hi ha un petit inconvenient... Y es que'l «meu quarto» no existeix...

Elena. Còm que no existeix?

Ferran. No senyora. L'hostal està plè de gent y no hi havía més habitació disponible que aquesta.

Elena. Què diu ara? En un poblet com aquest està plè l'hostal?... No ho hauría dit may!

Ferrán. Aquest poblet, qu'es molt més important de lo que sembla, diu que sempre està plè de turistes, de centenars d'extrangers, gent de tota mena: francesos, alemanys, anglesos, russos y espanyols... y tots paran en aquest hostal...

Elena. ...japonès!

Farràn. Perque japonès?

Elena. Perque crech qu'es japonesa l'hostalera.

Ferràn. Ah, si... es veritat... En Fritz li ha dit, eh?... No sé si ho es... peró el seu acminar... la seva veu... els seus gestos... ho semblan, sap?

Elena. Y la pobra dòna s'ha posat malalta no fa gayre?

Ferrán. Molt mala. Cregui que m'ha dat un susto...

Elena. Miri que'ns en han passat de coses extranyes aquest vespre, eh?

Ferran. Extranyes! extranyes! Ben mirat no té rès de particular. No es obligatori que totes les hostaleres tinguin una salut de ferro...

Elena. Es vritat... (*Seyentse*). Y donchs, hónt dormirà vostè?

Ferran. (*Seyentse també*). Precisament es lo mateix que jo li anava a preguntar.

Elena. A mí? Es vostè mateix que ha de preguntarsho y que s'ha de contestar.

Ferran. Es que jo no sé què contestarme.

Elena. Y vol que ho sàpiga jo?

Ferran. (*Cercant les paraules*). Es que no sé còm dirli... Vull dir... que si vostè fos una persona considerada, una persona caritativa...

Elena. Que li sembla que faría?

Ferran. Toleraría la meva presencia...

Elena. No sap lo que's diu...

Ferran. No tindría rès de particular... Si vostè fos una persona caritativa, tindría l'abnegació de renunciar a la comoditat del llit-que mentres dormís o somniés podría re, velar indiscretament lo que la seva honestetat guarda secret, y s'acontentaría de scan sant a n'aquest silló...

Elena. Y vostè?

Ferran. Jo m'acontentaría de dormir humilment als seus peus.

Elena. No podría pas dormir, perque a cada punt el trepitjaría.

Ferran. Colocantme a una certa distancia...

Elena. No, no. *(Aixecantse)*. Estich molt cansada y necessito ficarme al llit. La *comoditat* del silló no'm convens... Aixís es que ja que'ls francesos, els russos, els alemanys y els espanyols han ocupat tot l'hostal, a vostè no li queda més remey que passar la nit a la serena... Ben mirat, li està bé, per haver insistit tant en ferme tornar a Nàpols en automòvil. Si haguessim agafat el tren, gayre bé ja hi forem. Ara, en cambi, a les onze de la nit ens trovèm en un poblet de mala mort y condemnats a no podernos moure fins demà dematí...

Ferran. Te rahó. Es deplorable, peró no es meva la culpa.

Elena. Aquí té'l seu *necessaire (li dona)*, aquí té'l seu bastó *(li dona també)*... la seva gorra *(li posa al cap del revés)*... Ara, bona nit tingui...

Ferran. Consti que vostè no té cor, ni n'ha tingut may.

Elena. No tinch cor y tinch molta son... Que descansi de gust.

Ferran. Ahónt?

Elena. Pot anar a dormir al automòvil.

Ferran. (*Amb tò trágich y solemne*). Al automòvil! Peró, senyora, y el soroll que faràn en la reparació? Vostè no hi pensa amb això. Per poder marxar demà dematí, el chauffeur haurà de trevallar set o vuyt ho-

res. Còm vol que dormi jo, mentres ell enjega el motor y fà un soroll de mil dimonis?... Y que no n'està poch d'espatllat el motor! Que no li ha dit?

Elena. Tan important ha estat l'avería?

Ferran. Importantíssima.

Elena. No ho hauría dit may. Ens hem aturat tan bé, sense cap sotregada...

Ferran. Es vritat, peró ha sentit l'exclamació del chauffeur al pararnos de cop... Ha dit: «Malvinatje la bruixa bornia».

Elena. Y què vol dir això de la bruixa bornia?

Ferran. No vol dir rès, peró ho diu sempre en els casos de molta gravetat.

Elena. Donchs a mí'm sembla molt misteriosa aquesta avería.

Ferran. A vostè li sembla misteriosa perque no es mecànich. (*Aprofitant el pretext, s' assenta novament*). Ja li explicaré... Quan el motor...

Elena. No, no, no s'assenti... Ja'n parlarèm demà dematí del motor..

Ferran. Es que volía explicarli que quan el motor...

Elena. Ara no. Ara tinch massa son...

Ferran. Li explicaré en molt poques paraules... Quan el mo...

Elena. No vull escoltarlo... No l'escolto...

(*Se tapa les orelles amb les mans*).

Ferran. (*Aixecantse*). No hi hà necessitat de que's tapi les orelles... Ja m'en vaig... Me'n vaig al mitj del carrer, a l'intemperie, a rebre la serena y la humitat..... Fassim al menys el favor de dirme que no s'ha enfadat amb mí per lo que ha passat.

Elena. (*Amb les orelles tapades amb les mans, no sent rès, no respón*).

Ferran. Comprengui que no soch responsable de la panna qu'hem tingut... Y en quan a haver desitjar tornar a Nàpols en automòvil, ha sigut per poder passar unes hores més al costat de vostè.

Elena. (*Segueix en la mateixa actitut, sense respondre*).

Ferran. Ja sab qu' estich enamorat de vostè.

Elena. (*No respón*).

Ferran. Per vostè, els únichs procediments de manifestar el seu amor un home, deuhen ser no més els correus, el telègrafo, el telèfono, el semàforo, la radiotelegrafía o els coloms missatjers, vritat?

Elena. (*Segueix sense sentirlo*).

Ferran. Y no admet altres medis més pràctichs y menys platònichs?

Elena. (*Impassible*).

Eerran. No? (*Pausa*). Està bé!

(*Pausa. Repentinament, amb gest d'indignació, se'n và resolt*).

Elena. (*Baixant les mans*). Finalment! (*Somreint triomfalment s'en và cap a la porta y tanca amb clau*). Ja t'en recordaràs de l'avería de l'automovil...

(*Es treu els guants y el guarda pols, y seyentse devant del pentinador comensa a arreglarse els cabells. Se senten uns copets a la porta y desseguida la veu de Ferràn*).

Ferran. (*Desde fòra*). Senyora!... Elena!

Elena. (*Apart*). Ja ho sabía que tornaría!

Ferran. Elena! Dispensi!

Elena. Que li passa? Que vol?

Ferran. La porta del hostal està tancada.

Elena. Això ray, òbrila.

Ferran. Està tancada amb clau.

Elena. Donchs amb la mateixa clau que l'han tancat li serà molt fàcil tornarla a obrir.

Ferran. Es que la clau no hi es.

Elena. Cridi a la japonesa.

Ferran. Ja l'hi cridat y no respòn. Es deu haver mort!

Elena. Déu l'hagi perdonada!

Ferran. Fassi el favor d'obrirme...

Elena. Impossible.

Ferran. Pensi que corro el perill de morirme jo també a n'aquest corredor fosch y sense aire. Pensi que soch un *Perdut en las tenebras*...

Elena. Això es el títol d'un drama molt pesat de Robert Bracco...

Ferran. Si, senyora... Pensi que li demano de genolls en terra...

Elena. (*S'aixeca y es dirigeix cap a la porta y obra. Al ser la porta oberta es veu a Ferràn agenollat amb la maleteta a una mà y la gorra, el guarda pols que s'ha tret y el bastó, a l'altre. Rient*). Ja! Ja! Quína cosa més ridícola.

Ferran. (*Sense moures*). Això la fà riure?

Elena. Si are el veyan totas las sevas víctimes!...

Ferran. No m'hi alabat may senyora d'haver fet víctimes, però si fós cert, vostè las hauría ben venjadas... (*S'aixeca fent l'enfadat*). Sembla qu'hi disfruti vostè atormentantme! Y li diré una cosa: las dònas qu'atormentan a un home, saben lo poch que hi guanyan però no saben lo molt que hi perden...

Elena. Es una reconvenció?

Ferrán. No senyora. Es una gran veritat dictada per la experiencia.

Elena. Amb la que'm voldría convencer per que *tolerés tota la nit la seva presencia*.

Ferran. Perque lo tolerés ja que aixís ho hà disposat la fatalitat y un munt de circunstancies inevitables...

Elena. Es que'm sembla que aquestas circunstancias no son tan inevitables com suposa... Per exemple a mi en sembla que faré ressucità a la japonesa...

Ferran. Probiho... però ho dupto...

Elena. (*Cercant*). Ahont es el timbre a n' aquest quarto?

Ferran. (*Senyalantlo*). Allà el té... (*senyalant al costat del llit)*. Ja pot trucar, ja!...

Elena. S'ha descuidat de treurel veritat?

Ferran. (*Amb dignitat)*. Senyora! Em creu capàs de semblant enganyf?

Elena. Com que no fà gayre ha tret la clau de la porta que no li convenía obrir...

Ferran. Això es una suposició de vostè .. una suposició inexacte... no ho dupti... vostè em calumnia... Creures que hi tret la clau de la porta del hostal com si fós un lladre! Oh! aixó es massa!

Elena. Està bé... Si ressucita la japonesa, l' obrir la porta del carrer serà lo més fàcil.

(*S'acosta al timbre electrich y truca*).

Ferran. Cregui que m'arriba a l'ànima que 'm jutji tan malament!

(*Aprofita el moment que li sembla que Elenv no'l veu ocupada en trucar, per amagar sota el tapete del pentinadór una clau motl*

grossa que s'ha tret de la butxaca. Elena de reúll el veu y dissimula seguint trucant. Se sent el timbre).

Elena. Es a dir que creu que'l jutjo malament?

Ferran. Pot registrarme si encare duptal...

Elena. No, gracias. Ja'l crech.

Ferran. Ah!... (*El timbre toca llargament desesperadament. Ningú respòn).* Em sembla que no ressucita la hostalera!

Elena. Té rahó. No ressucita.

Ferran. Ja ho sabía!

Elena. Comfesso que m'hi equivocat.

Ferran. (*Sospira*). Ja li deya jo...

Elena. Que hi farèm! No hi hà més remey que resignarse. No podèm obrir la porta, no'ns podèm moure d'aquí y hauré de soportar fins demà dematí la seva presencia, mitj adormida a n'aquest silló... exposada sense defensa a la seva insolent curiositat...

Ferran. Per Déu no parli aixís. La meva curiositat al contèmplarla es tan sols admiració... Pot dormir tranquila... Jo també m' adormiré... Ja li deya qu'era inútil volerse revelar contra las circunstancias, contra la fatalitat...

Elena. Sí, sí... Té rahó...

(*Mentrestant ha col-locat el silló d'esquena al costat hont era en Ferrán; y s'hi deixa caure com disposantse a dormir).*

Ferran. Semblèm avuy vostè y jo dos personatjes d'una tragedia grega. Totas las nostres accións no son obra nostra, sinó obra de la fatalitat implacable... (*Cambiant de tò*). Vol fe'l favor de dirme ahont vol que

posi el meu silló per no molestarla mentres dorm?

Elena. Pòsil a l'altra banda. Ben lluny de mi. Sent? Ben lluny.

Ferran. (*Col-loca el silló seu a l'altre extrém de l'habitació amb el respaldo d'esquena a Elena*). Li sembla bé aixís?

Elena. Sí, està bé...

Ferran. (*Robant un bon espay se seu*).

Elena. Are... Bona nit... (*Pausa*).

Farran. (*Es gira a cada moment sense fer soroll. Elena constantment el vigila dissimuladament. De prompte Ferràn es dóna una bofetada*).

Elena. Què té?

Ferran. Un mosquit! No l'ha sentit?

(*Imita la trompeta dels mosquits*).

Elena. No, no l'hi sentit... Ja comensava a dormir...

Ferran. (*agradablement sorprès*). Ja? Si qu'ho sento, haverla desvetllat... (*Torna a darse un altre bofetada*). Un altre?... Això es el llum! Es clar! .. (*Tímidament*). Que li sembla si apaguessim el llum?...

Elena. (*Aixecantse amb severitat*). Li prohibeixo terminantment..,

Ferran. No deya fà un moment que li sabía greu que la veijés dormínt? Encare hi guanyaría estant a les foscas...

Elena. No senyor, no. Ademés, els homes com vostè son com les rates pinyadas; com més fosch, més hi veuhen. (*Conciliadora*). L'únich que li permeto es que veigi d'atenuar un xich la claró...

Ferran. (*S'aixeca*). Moltes gracias... Voldría

un bossí de roba per tapar la bombeta... Ah si. Ja ho sé...

(*Agafa el guarda pols; col-loca sota el llum el silló, y s'hi enfila probant de col-locarlo penjat a la làmpara*).

Elena. Què fà ara? Que fà un espanta pardals?... Amb un tròs de paper n'hi haurà prou, home.

Ferran. Oh no'n tinch gens...

Elena. Donchs amb un mocador.

Ferran. No més en porto un.

Elena. Ja'n té prou...

Ferran. Està bé... (*Lliga el mocador al voltant de la bombeta elèctrica*). El mal es que si'm constipo y comenso a estornudar, no sé com ho faré...

(*Baixa del silló y torna a seure, però molt més aprop d'Elena*).

Elena. El seu lloch era molt més lluny!

Ferran. Vol dir?... Dispensi. No m'en recordava.

Elena. Ja me'n recordo jo.

Ferran. (*Enretirantse es col-loca un xich més lluny*). Bona nit!...

Elena. Bona nit!... (*Pausa*).

Ferran. (*Baixet*). Senyora!... Elena! (*Pausa*). Que ja dorm?

Elena. (*Fingint que dorm, no respòn*).

Ferran. S'ha adormit!...

(*Gira el cap per vèurela. S'aixeca de puntetas y s'hi acosta, aguantant y perdent a cada punt l'equilibri. Al ser al seu costat, la contempla, després s'inclina pera besarla*).

Elena. (*Aixís qu'es aprop li dóna una gran bofetada*).

Ferran. (*Fent un salt enrera*). Senyora!

Elena. Un mosquit!...

Ferran. (*Amb una mà a la galta*). Sab que té la mà més pesada que'l són?

Elena. (*Aixecantse enfadada*). Y vostè, sab que té més atreviment encara que insolencia? Ja n'hi ha prou. Ja m'he convensut de qui es vostè... Y veig qu'es inútil voler que's porti com una persona digna y educada.

Ferran. Dispensi... Perdonim, ha estat sense voler.

Elena. Y volía apagà'l llum?... Reculli desseguida el seu mocador... Ja que vostè ho vol, vetllarèm tota la nit!

Ferran. (*Obehint*). Com vostè vulgui...

(*Treu el mocador de la bombeta elèctrica*).

Elena. Sí, sí, vetllarèm, y demà tindrèm un mal de cap horrorós.

Ferrán. Sí, senyora. El tindrèm!...

(*Al tenir el mocador va per mocarse, y de prompte s'atura escoltant. Se sent el soroll d'un automòvil que's va acostant*).

Elena. Qu'es això? (*El soroll se va acostant y se sent la bocina al passar l'automòvil per sota la finestra*). Si, si, no hi hà dupte! (*Corra a la finestra y la obra*).

Ferrán. (*Apart*). Aquell poca vergonya ja's deu haver emborratxat!

Elena. Si, si, es el nostre. (*Cridant*). Fritz! Fritz!...

(*El soroll 's va perdent*).

Ferran. No ha respost. No devía ser el nostre!...

Elena. Li asseguro que ho era. 'S veu que aquesta vegada la fatalitat grega no ha funcionat prou bé...

Ferran. 'S veu que no.

Elena. Y l'avería del motor, donchs, no ha sigut més que una comedia, que una farsa...

Ferran. *(Alsantse y volent arreglarho).* Potser si... Es induptable. L'imbècil del chauffeur ha fet aquesta comedia per poderse emborratxar.

Elena. No, senyor. La comedia l'ha fet fer vostè pera prepararme aquest parany y per veure si jo m'hi deixava caure. Lo que vostè acaba de fer es una indignitat...

Ferran. (*Amb timidès*). No puch negarho... Té tota la rahó... Peró si reflexiona una mica, vostè mateixa compendrà que en la meva indignitat hi ha certa delicadesa y una gran consideració envers vostè mateixa...

Elena. Delicadesa, diu?

Ferràn. Si, senyora. Deixim explicar. El parany que jo li havía preparat no tenía per objecte una agresió, ni un abús de forsa... Era... còm li dirè?... Una tentativa... una tentació... Podía ser una excusa y una disculpa per vostè, si hagués estat disposada a deixarse agafar en el parany... Aleshores y sempre hauría pogut dir que s'havía trovat sense defensa, y ningú, ni vostè mateixa, l'hauría acusat de debilitat... Comprengui la meva delicadesa... Amb aquest parany enginyós li proporcionava un medi de disculparse fins als seus propis ulls...

Elena. (*Seria*). Es que vostè no tenía el dret de suposarme disposada a cercar semblants justificants. Si he comès la imprudencia de ser condescendenta y fer aquest viatje amb vostè, havía de creure solsament que confiava en la seva llealtat. Volía demostrarli la meva simpatía y la meva confiansa... Y vostè m'ho agraheix jutjantme tan diferent... Perque no he sigut hipòcrita amb vostè, ja s'ha cregut dispensat de tots els miraments, fent les més indignes suposicions.

Ferrán. (*Seriament*). Oh, això nol Li juro que no. L'he considerada sempre com la més respectable de les dònes... He corregut darrera seu, es vritat, peró dominat pels seus encants, més enamorat cada día... sense pensar rès... sugestionat, hipnotisat fins al punt de no saber lo que'm feya, y confesso que no he fet més que tonteríes!...

Elena. Es curiós. Y la sola tontería que no m'hauría ofès, es la única que no se li ha ocorregut fer...

Ferran. (*Queda pensatiu un moment. Després, com si se li ocorregués una idea estramòtica, exclama*): Vol dir casarme?

Elena. No li ha passat may per la seva imaginació semblant idea, vritat?

Ferran. Ho confesso. (*Pausa*). Peró li confesso també que si el matrimoni es la indispensable condició que vostè m'imposa per ferme felís .. soch capàs de casarme amo vostè no una, sinó cent vegades...

Elena. Amb una n'hi haurà prou.

Ferran. Donchs, si vostè vol...

Elena. Vostè es el que ha de voler. Suposo que no tindrà la pretensió de que jo demani la seva blanca mà?

Ferran. No trovo que fos cap mal. Ademés, que aixís m'estalviaría un escrúpol de conciencia, perque estich convensut que al casarme amb vostè li farè un flach servey.

Elena. N'estich convensuda .. Peró totes les dònes, al casarnos, ens creyèm estimades, perque comprenèm que l'home que's casa fà el sacrifici més gran que podríam exigirli.

Ferran. (*Amb el tò d'una sublim abnegació*). M'ha convensut. Té rahó... 'M casaré amb vostè...

Elena. Ho diu amb un tò patètich que fins me commou... 'M sembla un màrtir!...

Ferran. Si, senyora. Un màrtir qu'espera la gloria... el cel.

Elena. (*Alsantse*). Li prometo d'aquí tres mesos.

Ferran. (*Espantat*). Fins d'aquí tres mesos?...

Elena. Bé's necessita tot aquest temps per preparar un matrimoni com cal.

Ferran. Déu meu! Y què faré jo fins d'aquí a tres mesos?

Elena. Esperar... y tenir paciencia... No li queda altre remey... (*Agafant el sombrero*). Y ara, estimat promès meu, ens en anirèm, vritat?...

Ferran. A peu?

Elena. No; amb l'automòvil.

Ferran. Impossible!... Amb la borratxera que deu haver agafat el chauffeur. Si ja deu ser a cinquanta kilometres d'aquí...

Elena. (*Acabantse de posar el sombrero*). No ho cregui. L'automòvil ens espera a la primera cantonada. Jo mateixa he donat l'ordre al chauffeur...

Ferran. Vostè?

Elena. Sí. No'l renyi per la seva desobediencia... He endevinat tot lo que vostè preparava y l'he convensut de que hi guanyaría fent lo que jo li manés...

Ferrán. Es a dir que vostè?... Y fins ara no m'ho diu?...

Elena. Volía veure fins ahont arribava el seu enginy y el seu atreviment. Volía convéncem, estimat promès meu, de lo que era capàs de fer... Comedia per comedia, parany per parany. Estèm en paus.

Ferran. (*L'ajuda a posarse l'abrich, y precipitadament*). Anémsen, anémsen desseguida. Ja estich convensut de que ni el més ignoscent col-legial fa més disbarats en una sola nit.

Elena. (*Esclata a riure*). Ja, jal... Ho regoneix, vritat?

Ferrán. Confesso que no n'he encertat ni una... Y vostè s'ha estat divertint amb mí tot aquest temps... mentres jo sofría.

Elena. Quan ens haurèm casat espero que'm perdonarà tots aquests sofriments...

Ferràn. (*Es posa el guarda-pols, la gorra, agafa'l necessaire y el bastó y's dirigeix a la porta*), Aném, anémsem desseguida.

Elena. (*Rient*). Esperis... esperis un moment.

Ferrán. (*Esparverat*). Per què? Què té ara?

(*Pausa*).

Elena. Que ja no s'en recorda que la porta del carrer es tancada y que vostè no té la clau?

Ferrán. (*Mortificat y sense saber què dir*). Ah, si... es vritat... té rahó... no la tinch...

Elena. Còm ho farèm, donchs?

Ferrán. Verdaderament...

Elena. *(Anant cap al pentinador).* Potser si la busquessim per qui... aprop del pentinador. (*Treu la clau de sota el tapete y l'ensenya triomfalment a Ferràn, que fa un gest de desconsol y de rendició. Elena 's dirigeix cap a la porta amb la clau a la má y fentli baberotes amb ella. Al ser a la porta li diu*): Li sembla que podèm anàrnosen?..

Ferran. (*Còmicament desolat*). Ni una n'he encertat!...

Hostalera. (*Apareix a la porta aixís que surten y diu*): Bona nit tinguin, senyoretsl Bona nit tinguin!...

TELO

ACTE III

Un elegant y somrient quarto de matrimoni, tapissat de tons clars y lluminosos. Els mobles de estil modern y de bon gust. Entre els mobles un tocador col-locat com el pentinador del hostal del acte anterior. Flors per tot arrèu, que donan alegría al lloch. En el fons es veu l'arcoba amb el llit de matrimoni mitj ocult per els cortinatjes de la entrada. Una porta a la esquerra, y un gran balcó a la dreta.

(Al aixecarse el teló entra precipitadament Ferrán portant una luxosa maleta a la mà, y seguit de Elena).

Ferran. Ja pot entrar la meva estimada muller... (*Deixa el sombrero a una cadira y la maleta, y torna cap a la porta a rebre a Elena*). Què't sembla?... T'agrada el nostre niu?

Elena. (*Sobria y elegantment vestida entra somrient mirant a totas bandas*). Oh! Es una caseta deliciosa... El meu somni! el meu ideal!...

Ferran. *(Molt carinyós).* Hi procurat interpretar els teus gustos delicats y esquisits...

Elena. T'ho agraheixo molt... Ets molt bò...

Ferran. Y me'n hi enrecordat sobretot de lo que m'has dit tantas vegadas. «Desitjo un verdader niu d' enamorats... Una caseta que'm dongui la impresió d'una vida nova que comensa...» Y ja ho veus. Tot somriu, tot respira alegría y joventut... Potsér una mica massa la joventut per mi, però, no tant jove encara com tu...

Elena. A mi em sembla desde fà mitja hora que hi deixat al peu del altar al menys deu anys de la meva vida. Quan aquell bondadós capellanet ha benehit la nostra unió, m'hi sentit tota rejuvenida.

Ferran. També jo hi tingut la mateixa sensació...

Elena. M'ha semblat que tornava a ser la noya ignoscenta y plena d'ilusións d'altre

temps... Y aquesta caseta es una delicia... plena d'aire y de llum...

(*Mira per tot arrèu*)

Ferran. (*Obrint el balcó*) Y el mar als nostres peus pera endormirnos amb la seva dolsa remor... Mira!

Elena. (*Mirant*). Quina hermosura!

Ferran. Las sirenas te saludaràn cada dematí desde el seu llit d'algas marinas.

Elena. Y m'enveijaràn perque tinch un marit... (*Somrient*).

Ferran. (*Somrient*). T'enveijaràn per haver sabut transformar en marit a un escull de rocas com jo ..

Elena. (*Amb coquetería*). No tenía altra remey... O transformarlo en marit o allunyarme d'ell per no estrellarmi...

Ferran. Y has sabut fer el miracle y aquí'm tens havent complert amb el setè manament y en el més llegítim dels domicilis conjugals...

Elena. (*Treyentse els guants y el sombrero*). Quina diferencia, eh? d'aquell hostal de mala mort de la nit del automovil?...

Ferran. Tens rahó!...

Elena. (*Somrient*). Aquí no haig de temer cap parany, ni cap altra perill...

Ferran. Y jo no haig de teme que'm plantis a la porta...

Elena. No!... (*Baixant els ulls*). Aquí... no't treuré... aquí't demanaré tan sols... que...

Ferran. Ah no... T'adverteixo que d'aquí no'm mouré per més que m'ho demanis...

Elena. Una estona no més... uns quants minuts... Tu mateix m'ho agrahiràs després...

Ferran. Si no'm dius perque, es inútil... Demanem lo que vulguis menys això...

Elena. Tant que t'ho agrahiría!... (*Pausa*).

Ferran. (*Acostantsi carinyós*). Per l'amor de Déu Elena!... Sigas llògica... Pensa qu'es horrible lo que'm demanas... Hem sigut tres mesos promesos... Tres mesos que hi somniat día y nit aquest moment de la meva vida... Pensa que durant tot aquest temps hi contat las setmanas, les hores, els minuts... que faltavan per assolir aquesta felicitat...

Elena. (*Aixecantse y amb tristesa*). Veig que no'm comprens!...

Ferran. Ets tu, estimada Elena la que no'm comprens a mi... No pots queixarte de la meva obediencia... de la meva resignació tot aquest temps... Ni tan sols hi rebut un petó dels teus llavis...

Elena. Un petó?... Tens rahó... Te'l faré ara mateix si vols... (*Agafantli les mans*). Però tu no't moguis... Soch jo qui te'l haig de fer...

Ferran. Està bé.

Elena. (*Li agafa el cap y li fà rápidament un petó allá, hont primér li vé, es a dir, al nas*). Veus, ja te l'hi fet...

Ferran. El què?

Elena. El petó que'm demanavas!

Ferran. Si a n'el nas!...

Elena. Perque't movías... Jo volía fertel als ulls...

Ferran. A n'els ulls o a n'el nas es lo mateix... Deixam que te'l fassi jo...

Elena. (*Fugint*). No... are no... are no...

Ferran. (*Rient nerviós*). Es inútil que't re-

sisteixis... saps?... Estich disposat a fer valèr els meus privilegis... Soch o no soch el teu marit?

(Es córren al darrera fins al tocador).

Elena. No... no... no vull are... Primer haig de dirte moltas cosas... moltas, moltas...

Ferran. Ja me les diràs després...

(L'atrapa y l'agafa).

Elena. *(Defensantse).* No, no vull...

Ferran. *(Deixantla, enfadat).* 'T juro que si totes les dònes fossin com tu, no fora gens agradable l'haver nascut home! Es ridícol lo que fas! Però soch el teu marit!...

Elena. *(Deixantse caure en una cadira).* Si, ets el meu marit... Ho ets... peró sembla que jo no sigui la teva esposa, sinó la teva amant.

Ferran. No comprench lo que vols dir.

Elena. *(Tristament).* Jo volía que m'estimessis com crech que'm mereixo ser estimada. Aquest amor teu no es el que jo volía y somniava. El verdader amor no es aquesta passió que tu'm demostres.

Ferran. Jo no més el comprench com jo'l sento... apassionat... arrebatat. Ja sabs que no he sigut may un idealista.

Elena. *(Desdenyosament).* Està bé... 'M rendeixo. Hauría volgut solsament que avuy, en aquest moment, m'haguessis conegut per complert... Volía confessarme amb tu, peró veig qu'es inútil... No vols ni escoltarme!... *(Amb solemnitat).* Peró recordat, succeheixi lo que succeheixi, que has sigut tu que m'has impedit escoltar la veu de la meva conciencia!...

(L'actriu, desde aquest moment, ha de mostrar al públich que comensa a fer una comedia al seu marit, inventant tot lo que diu y gosant amb l'enginyós acudit).

Ferran. Què hi té que veure amb tot això la teva conciencia?

Elena. Si que hi té que veure... No soch una d'aquestes dònes que no'n tenen, jo. Precisament per això volía que m'escoltessis... Sentía remordiments de no haver sigut prou franca quan 't vaig coneixer. Y'm fà pena la teva ignoscencia. (*Amb tò molt dramàtich*). Què sabs tu del meu passat? No sabs rès de la meva vida, dels meus infortunis, de les meves accions... Quan vas dirigirte a mí 't vas acontentar amb lo que't figuraves de mí y amb lo que allavors vaig dirte.

Ferran. (*Impresionat*). Que suposo que deuría ser la vritat! A cada punt 'm retreyes la teva respectabilitat! No crech que tinguessis rès que amagarme!...

Elena. No m'haig d'acusar de moltes coses... peró...

(*Baixa el cap compungida*).

Ferran. Peró què? Per què baixes el cap?...

(*S'aixeca y và cap a n'ella mirantla fixament*).

Elena. Val més que t'ho confessi tot... Podries suposar coses molt pitjors si no parlés...

Ferran. Dígamho, donchs, desseguida.

Elena. No. Desseguida no... T'ho diré després. Tu mateix has dit que ara no volíes sentir rès...

Ferran. (*Enèrgich y secament*). No, Elena, no... Has de parlar ara desseguida per esborrar les sospites que has fet neixe amb les teves paraules. (*Se senta aprop d'ella*). Explicam què volíes dir... al retreure que no sabía rès del teu passat. Sabía qu' eres viuda... que'l teu marit t'havía deixat per la seva propia voluntat anantsen d'aquest mon... Què més havía de saber? Afegeix lo que hagis d'afegir y rectifica lo que hagis de rectificar.

Elena. (*Confosa y amb timidès*). Si... jo era viuda... es vritat... peró no era tan viuda... com tu't pensaves...

Ferran. Què dius? No tan viuda?... Què dimoni vols significar amb això?

Elena. Compadeixme. Son confessions molt difícils de fer...

Ferran. Peró si jo he vist amb els meus propis ulls l'òbit del teu marit! Era un òbit fals?

Elena. No,

Ferran. Era fals el teu marit?

Elena. Tampoch.

Ferran. Donchs, erats ben viuda. Una viuda es una dòna a qui se li ha mort el marit. 'M sembla que no hi hà dupte!

Elena. (*Com un penitent al confessionari*). Segons el registre civil, si... peró segons la meva conciencia...

Ferran. Torna amb la conciencia!...

Elena. (*Poc a poc com cercant les paraules*). Vull dir... que quan una viuda... no's resigna... a la soletat de la seva vida...

Ferran. Eh? Què vols dir?...

Elena. Que jo no vaig poguer resignarme. .

Elena. Y què vàs fer?

Elena. 'M trobava tan sola!...

Ferran. Bé, y què?

Elena. Que vaig buscar companyía.

Ferran. Vas tenir un amant?

Elena. No.

Ferran. (*Respirant*). Ah! Aixís estich tranquil.

Elena. Es que'n vaig tenir dos...

Ferran. (*Fent un salt*). Dos?

Elena. No al mateix temps. L'un després de l'altre...

Ferran. (*Indignadíssim*). Molt bé! Molt bé!... Es a dir que la senyora ha tingut dos amants y a mí'm feya creure qu' era una Lucrecia romana o una casta Susagna?

Elena. Es que a tu't volía per marit.

Ferran. Y has esperát a que ho fos per confessarmo... 'T podía haver remordit un xich avans la conciencia y ferme aquesta confessió fà quinze díes!

Elena. Si t'ho hagués dit fà quinze díes no t'haurías volgut casar... y jo no m'en hauría consolat may...

Ferran. No vulguis justificarte... M'has enganyat miserablement, m'has mentit desde'l primer día... fins ara... Potset encara'm menteixes... Digas, digas d'una vegada: quànts han sigut els teus amants?

Elena. Dos. No més que dos. T'ho asseguro!

Ferran. Júramho!

Elena. (*Posantse la mà al pit*). 'T juro que no n'he tingut cap més.

Ferran. Y qui và ser el primer? Quí và ser el segón? De què feyen? Vull saberho tot,

tinch dret a saberho tot... y no vull que m'amaguis rès... Parla.

Elena. *(Amb veu tremolosa).* El primer va ser... va ser...

Ferran. Digas, quí va ser? Un metje? un banquer? un advocat? un notari? un militar?

Elena. (*Rápidament*). Un militar.

Ferran. (*Furiós.*) Ah! Un tinentet, eh?

Elena. No... Es a dir, si... Ara no me'n recordo si era tinent o capità.

Ferran. No recordes si era tinent o capità un home que ha sigut el teu amant?

Elena. Es que no'm vaig fixar may amb els galons que portava...

Ferran. (*Resolt*). Dígam el seu nom.

Elena. El seu nom? Ah, no! Això si que no. Vols que comprometi a un oficial de l'exèrcit? Sería una indignitat!

Ferran. Està bé. . Còm era? Quín tipo tenía?

Elena. (*Amb certa temensa y al mateix temps amb certa satisfacció*). Oh, era tot un bon mosso. Alt, guapo, ben plantat...

Ferrán. Prou.

Elena. No es pas culpa meva si era ben plantat!... Era granader. No podía pas ser desnarit.

Ferran. (*Rabiosament y amb gest de despreci*). Si, ja'm sembla véurel. Un soldadot... com un Sant Pau, de dos metres d'alsaria.

Elena. Una cosa aixís...

Ferran. Amb les espatlles quadrades...

Elena. Si, potser una mica massa.

Ferran. Amb les puntes del bigoti ben refilades...

Elena. Si. Més d'una vegada, al dirme alguna cosa, m'havía punxat a la galta.

Eerran. Y el cabell aspre y erissat...

Elena. No, el cabell no. No'n tenía.

Ferran. Era calvo?

Elena. Completament

Ferran. Devía ser ridícol!...

Elena. 'M trobava tan sola...

Ferran. Podías al menys haver triat millor, y no escullir un homenot com aquell...

Elena. (*Humilment*). Les dònes, per desgracia, solsament podèm escullir entre'ls que ens esculleixen primer a nosaltres.

Ferran. Està bé. (*Se passeija rabiós y dominantse dificilment.* Passèm a l'altre. Quí va ser el segón?

Elena. Oh, era un tipo ben diferent. (*Abaixant la má gayre bé fins a terra*). Era petit... petit... petit...

Ferran. Digas qu' era un nano!

Elena. No. Era tan petit com pot ser un home, sense arrivar a nano.

Ferran. Aquell no devía ser granader. Devía ser ranxero!

Elena. No. No era militar. Era un polítich. Era diputat.

Ferran. (*Rient nerviosament*). Ah! Això si qu'es graciós.

Elena. Graciós, per què?

Ferran. No ho sé... Peró'm sembla una cosa graciosa y ridícola un diputat fent l'amor a una dòna... Espero que'l nom del diputat, bé deuràs dírmel?

Elena. Y ara! Això si que no!

Ferran. Donchs, jo vull saber quí es. Vull

tenir la satisfacció de riurem d'aquest pare de la patria que's permet fer el D. Juan Tenorio a ratos perduts.

Elena. Per Déu, no diguis això. No penses el que dius. Un home que'l día menys pensat pot arrivar a ministre!

Ferran. (*Excitantse*). Tant es que'm diguis el seu nom com que no me'l diguis... No'm costarà pas gayre de sapiguer qui es aquest senyor diputat. Dius qu'es molt petit? Està bé, ja'n tinch prou. El buscaré entre'ls diputats de menos talla.

Elena. Tindràs molta feyna. N'hi hà tants!

Ferran. Es vritat, peró no hi fa rès. (*Interrogantla de nou violentament*). Ahónt seya el teu diputat?

Elena. Oh, a qualsevol banda.

Ferran. Vull dir, ahónt seya en el Congrès? Era de la dreta o de la esquerra?

Elena. No ho sé... Com que tot sovint queya el Govern, uns cops era de la majoría y altres de la oposició.

Ferran. No devía ser ell qui fés caure'l Govern amb els seus discursos.

Elena. No. No'n podía fer de discursos. Era un xich tartamut.

Ferran. Y ademés, no debía saber may què dir...

Elena. Per això no hi anava gayre al congrés...

Ferran. (*Furiós*). Es clar... No's devía moure may del costat teu!...

Elena. Gayre bé may...

Ferran. Quin imbècil devía ser!

Elena. Moltas gracias.

Ferran. No ho dich per això... Però devía serho... un imbècil y un malvat...

Elena. Per Déu, Ferràn... No t'exaltis d' aquesta manera... Em fas por...Si ho hagués sabut!... Ja suposava que la meva confessió t'impresionaría, però no'm creya que't tregués de tino fins aquest punt... No tens rahó per indignarte d'aquesta manera. Pensa que's tracta solsament d'algúns epissodis de la meva vida passada... d'avans de coneixet... y que no tenen rès que veure amb la nostra unió... Aleshoras jo no t'estimava... Are, en cambi, t'estimo y aquí em tens... per fí, solsament per tu, tota per tu... Per què t'has d'atormentar y entristir are que vas a ser ditxós... are que has assolit la felicitat que amb tanta paciencia has esperat tot aquest temps?...

Ferran. *(Amb creixent indignació).* Vaya una estimació la teva! Ja'l veig ben clà are el teu amor!... Aquests *epissódis* que dius tu, de la teva vida passada, m'han ensenyat a coneixet y m'han demostrat que no mereixes lo que jo per tu sentía... El nostre matrimoni té per bese la falsetat, l'engany, la hipocresía... y per la meva part el considero una indignitat y declaro que desde aquest moment no crech que cap deber em lligui a tu...

Elena. (*Amb tò trist y de dolorosa sumissió*). Ja que'm parlas com un jutje inflexible, abaixo el cap y em someto...

Ferran. Entre nosaltres tot s'ha acabat...

Elena. Avans de comensar!...

Ferran. Y viurèm separats!...

Elena. (*Somicant*). Sense haver viscut junts!

Ferran. (*Després d'una petita pausa, cambiant*

de tò). Sería ridícol que'ns dirigissim als tribunals pera desfer un matrimoni que ha durat mitja hora...

Elena. ...Y que no ha tingut conseqüencies.

Ferran. Ens separarèm, donchs, sense escàndol, amigablement...

Elena. (*Plorant*). Si, si, ben amigablement...

Ferran. Tu't podràs quedar a n'aquesta casa. La Lley t'hi autorisa... Però jo me'n vaig... Me'n vaig desseguida... ara mateix. (*Veyentla plorar*). No cal que plòris... Les teves llàgrimes no han de cambiar la meva resolució... Pots estalviàrteles... Adeu... (*Pren el sombrero y's dirigeix cap a la porta*). Adeu per sempre.

Elena. (*Anant cap a n'ell y agafantlo per un bras*). Per Déu, no te'n vagis d'aquesta manera!...

Ferran. (*Procurant desferse d'ella*). No hem de dirnos rès més ja...

Elena. Avans de separarnos per sempre vull demanarte un favor... un sol... Per lo que més estimis... no me'l neguis...

Ferran. (*Amb reserva y dignitat*) Està bé... Digam quin favor es aquest...

Elena. (*Và lentament a cercar la maleteta que Ferrán ha deixat, y acostantse a n'ell li dóna*). Té. Obrela.

Ferran. (*Mirantla sorprès*). Que l'obri Es això el favor que volías demanarme?

Elena. Sí.

Ferran. Aquest dematí vas ferme prometre que no la obriría?...

Elena. Y are precisament et prego tot lo contrari... òbrela...

Ferran. (*Alsant les espatlles*). Està bé. La

obriré... *(Agafa la maleta, la posa demunt d'una cadira al mitj de l'habitació y amb certa ansietat l'obra).*

Elena. Are... mira lo que conté...

Ferran. *(Treyent poch a poch lo que và dient).* Un vestit blanch! Un vel de desposada!... Un ram de flors d'azahar! Tot el vestit de boda d'una donzella?

Elena. Sí.

Ferran. Què vol dir tot això?

Elena. *(Amb delicada sinceritat y un xich ruborosa).* No podía *oficialment* adornar me amb aquest vestit y aquestas flors, símbols de puresa... Y volía donarte al ser aquí, una sorpresa. Esperava qu'al ser tots dos a casa nostra, al nostre niu d'enamorats, hauría pogut lograr que'm deixessis sola uns quants minuts... tan sols el temps precís pera vestirme aixís...

Ferran. Y t'haurías atrevit a fer aquesta farsa?

Elena. *(Seria).* No, Ferran... no hauría sigut una farsa...

Ferran. Com que no?

Elena. *(Somrient).* No. *(Pausa breu).* No has llegit una historia romàntica, d'una dòna enamorada a la que el marit es veu obligat a abandonar al peu del altar? El marit ha d'anarsen soptadament per pendre las armas y per defensar la patria, y no tornar may més... y ella es viuda sense haver sigut més que un moment casada... Allò es una novela, una fantasía de escriptor, però jo puch assegurarte que a la realitat existeixen de vegades casos molt semblants y molt menys romàntichs... El meu marit no và haver d'abandonarme el día

de la nostra unió, però, no và ser per mi sempre més que un germà.

Ferran. Què dius? Es possible?...

Elena. Sí; es possible y es veritat... al cap d'un mes, el pobre desgraciat es và suicidar!...

Ferran. Jo en el seu lloch m'hauría suicidat molt avans.

Elena. Per això encare que'l Registre Civil em declara viuda, la seva declaració no es més que una mentida inconscient...

Ferran (*Atonit, desconcertat*). Lo que'm dius es estravagant... es estraordinari... Sembla una invenció y una nova comedial... Per què no m'ho has dit fins avuy?

Elena. (*Ruborosa, baixant el cap*). Perquè avuy sabía que no'n duptarías.

Ferràn. Però... però... Y els teus amants?... Vàn ser també com dos germans?...

Elena. Vàn ser molt menys encare perque no han existit may...

Ferrán. Que no han existit may? Eran un' altre invenció teva? Donchs per què m'ho has dit?...

Elena. Perque quan no duptis de que no hi tingut marit, tampoch duptaràs, de que era una farsa lo dels amants...

Ferrán. Y t'has columniat per un capritxo, pel gust no més d'atormentarme de ferme sofrir?...

Elena. No, Ferrán. M'hi calumniat no per ferte sofrir, sinó per estar segura del teu amor. Y la prova ha sigut d'un resultat maravellós, ¡ignoscent! L'amor d'un home que sent gelosía del passat de una dòna nsfi al extrém de no perdonarli; es potsér un

amor egoista, però no es aquell amor vusl gar y baix, fet solsament de passió que u deyas avans. (*Exaltantse.*). Tu no m,te-timas d'aquella manera, no. No m'estimas com quan ens varem veurer, com quan ens varem coneixer... sinó que m'estimas una mica més cada día y cada día millor... El teu amor s'ha fet més ferm y més fondo, s'ha anat enlayrant y serà a la fí l'amor que jo desitjo... el que jo per tu sento... (*Acostantse a n'ell corinyosa*). Are ja puch dirto... Are ja puch dirte amb tota l'ànima que t'estimo...

Ferrán. (*Amb gran emoció*). Elena! Elena meva! May havía sentit una emoció com en aquest moment... una emoció tan nova y tan estranya... 'm sembla que soch un altre... que comensa per mi una nova vida!...

Elena. Ferràn meu!...

Ferràn. (*Acostantse a n'ella amb certa timidès*). Sí. Soch un altre. Era un osat y are soch un tímit... Em creya estimarte y solsament are comprench que t'estimo, amb l'amor verdader que sols la virtut y la puresa poden fer neixer... Are si... Elena, are si... Aquest es l'amor verdader, l'amor perfecte...

Elena. (*Abrassantlo*). Tens rahó!... Aquest es el perfecte amor!

TELO

Obres de J. M. Jordá

Un enemigo del pueblo, *traducció de Ibsen.*

Una quiebra, *traducció de Bjöersnson.*

Hedda Glaber, *traducció de Ibsen.*

Els teixidors de Silesia, *traducció de Hauptmann.*

El Padre, *traducció de Strinderg.*

Cavalleria Rusticana; *traducció de Verga.*

L'aixalabrat.

Les bodes d'or.

Cors joves.

Joventut de princep, *traducció de Meyer Foester.*

Zazá, *traducció de Berton y Simon.*

Magda, *traducció de Sudermann.*

El cadáver viviente, *traducció de Tolstoi.*

La Xocolatereta, *traducció de Gavault.*

BIBLIOTECA "DE TOTS COLORS"

	Pessetes
La llàntia del odi, tragedia en quatre actes, per Gabriele d'Annunzio. . .	2
La fortuna boja, comedia en quatre actes, per Joseph Morató.	2
Papà ministre, drama en tres actes, per Gerolamo Rovetta.	2
¡Por! comedia en un acte, per Felix Duquesnel. (2.ª edició).	50
Els mestres contistes. Volum primer (agotat).	1
La campana submergida, rondalla escénica en cinch actes, per Gerhart Hauptmann.	2
Les ales de cera, comedia en dos actes, per Manel Folch y Torres. . . .	1 50
Cor delator, monòlech, per Edgar Poe.	25
L'assumpció de Hannele Mattern, drama d'ensomni en dos actes, per Gerhart Hauptmann.	1 50
Els pobres menestrals, obra en tres actes, per Adrià Gual	2
Els mestres contistes, Volum segón.	1
Els picarols, rondalla de l'Alsacia en tres actes, per Erckmann-Chatrian.	2
Joventut de Príncep, comedia en cinch actes, per Wilehlm Meyer Forster.	2
Gent d'ara, comedia en dos actes, per Eduard Coca y Vallmajor	1 50
Un cop de vent, pas de comedia per Joseph Morató	50
Cavalleria Rusticana, Escenes sicilianes, per G. Verga.	75

	Pessetes
El malalt imaginari, comedia en tres actes, de Molière	2
Flors y Violes, dos actes de comedia, per Pompeu Crehuet.	1 50
Les arrels, drama en tres actes, de Joseph Morató	2
La Cort de Lluís XIV, drama històrich en cinch actes, de Victorià Sardou	2
La Rondalla del Amor, Trilogía, de l'Apeles Mestres.	1
Malvestat d'oriana, llegenda per Joseph Carner	2
Les bessones, quadro de comedia, den Florenci Cornet.	75
Reixes enfora, drama en tres actes, den Manel Folch y Torres . . .	2
Scherzo, comedia en un acte, de J. Pous y Pagés	75
May se fa tard si el cor es jove, comedia en tres actes de l'Avelí Artís y Balaguer	2
L'únich consol, drama per R. Suriñach Senties	1
Un retrat, drama escrit en Esperanto, per Nadina Kolowrat	75
Fontalegría, dos actes de comedia, per Pompeu Crehuet	1 50
El Bon Rey Dagobert comedia en quatre actes y en vers per Rovoire. .	2
Pirenenques, poesies per Joan M.ª Guasch.	2
L'ase d'en Buridan comedia en tres actes per R. de Flers y G. A Caillavet.	2
vsRig de sol comedia en dos actes per Joan B.ª Pagés.	1 25

	Pesetes	
Mstres contistes. Volum tercer . .	1	
Lfamilia Rocamora, drama en quatre ornades, per Pompeu Crehuet. . .	2	
un *joch de cartes o Memorialistes ab lletra menuda*, sainet en un acte, per Manel Folch y Torres.		75
El pobre Enrich, llegenda germànica en cinch actes, per Gerhart Hauptmann.	2	
La morta, quadro dramàtich, per Pompeu Crehuet	1	
enrenou del poble, quadro de costums en un acte, per Felip Palma. . . .		75
El comensar de les coses, comedia en quatre actes, per Joseph Morató .	2	
Llibre del actor, per J. Ferràn Torras.	1	
Flames en l'ombra, drama en tres actes, per A. Butti.	2	
Les precioses idícules, comedia en un acte, per Molière.	1	
Drama d'humils, un acte, per J. Puig y Ferreter	1	
Nit de neu, drama en un acte, per Robert Bracco.	1	
Pèl de Panotxa, obra en un acte, per Jules Renard	1	
L'Agricultor de Xicago, comedia en dos actes, per Gabriel Timmory .	1	50
Gaziel, poema lírich-dramàtich en un acte, per Apeles Mestres	1	
Les angunies del Repòs, comedia en tres actes, per Joseph Morató. .	2	
Edip Rey, tragedia de Sofòcles. . .	2	

Pessetes

El Rey comedia en quatre actes per G. A. de Caillavet, R. de Flers y E. Aréne. 2

Burgeseta, comedia en tres actes per D. y V. Corominas Prats. . . . 2

Extrems que's toquen, dialech de Manel Folch y Torres. 1

El curandero nou, sainet en un acte de Ramon Ramon y Vidales. . . 1

El patró Pere March, drama en un acte de Pompeyus Gener. . . . 1

La Verge Boja, obra en quatre actes, per Enrich Bataille traducció catalana, de Carles Costa. 2

El Teatre tal com es, la hermosa Conferencia, per Enrich Irving . . . 25

Doncell qui cerca muller, follia amorosa en un preludi y tres actes per Adrià Gual. 2

Ombres d'amor, fantasía en un acte per Joseph Burgas.. 1

El restaurant de la platja, sainet de costums vilatanes, per R. Ramón y Vidales 1

L'intrús, comedia en tres actes, per Tristan Bernard traducció catalana, den Carles Capdevila . . . 2

Pensant, Sentint y *Rient* (*del cap y de cor*), primer volúm per Pompeu Gener 1

Pensant, Sentint y Rient (*humorades*). Volum segón 1

L'amor vetlla, comedia en quatre actes, per G. A. de Caillavet y R. de Flers traducció catalana per Carles Capdevila. 2

	Pessetes
Jutge y part, comedia en un acte, per R. Bracco	1
L'oncle Rector, comedia en dos actes, per M. Folch y Torres.	1 50
L'Abella perduda, diàlech, pér Juli Vallmitjana	1
El Corb, impresió escènica en un acte, per Juli Vallmitjana	1
El Somatent de Girona, quadro dramàtich, en un acte y en prosa, per Ferràn Agulló y Vidal. (2ª. edició.) .	1
Els idols, quadro en un acte, per Carme Karr	1
La malalta fingida, comedia en tres actes, per Carles Goldoni. . . .	2
Educació de príncep, comedia moderna en quatre actes per Maurici Donnay	2
La felicitat en un recó, comedia en tres actes de Herman Suderman.	2
De bon tremp, drama en tres actes de Manel Folch y Torres (2.ª edició).	2

Preu: 2 pessetes - Núm. 93